

بررسی ابعاد فرسودگی شغلی و رابطه آن با رضایت در کتابداران کتابخانه‌های عمومی سیستان و بلوچستان

زهرا ابازری^۱، زهرا خواجه علی جهانتیگی^{۲*}

۱. دانشیار. رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، ایران.

۲. مربی. دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی. دانشگاه پیام نور، ایران.

دریافت: (۱۳۹۴/۱۱/۱۰) پذیرش: (۱۳۹۵/۰۷/۰۸)

Survey of burnout syndrome and its relation with the Job Satisfaction of the public librarians Sistan and Baluchestan

Zahra abazari¹, Zahra khaje ali jahantighi^{2*}

1. Associate professor. Knowledge and Information Sciences. Azad University, Tehran, Iran.

2. M A. Phd. student Knowledge and Information Science, Payame Noor University, Iran.

Received: (2016/01/30) Accepted: (2016/09/29)

Abstract

purpose: The aim of this study is to investigate the Purpose:dimensions of burnout and their relationships with job satisfaction of public librarians in Sistan-Baluchistan province.

Methodology: This study is the applied , and the type of analyse descriptive and survey. The population consisted of 120 librarians working in public libraries in Sistan and Baluchestan and data were collected by questionnaire.

Findings: Results shows that the status of librarians in terms of emotional burnout subscales were low. On the subscales depersonalization and lack of personal accomplishment as well as in the field are at an intermediate level. There is a significant inverse relationship between burnout and job satisfaction in library. Age and job satisfaction on burnout and librarians has been effective and gender on these factors has not been effective.

Conclusion: The results also showed that overall high-level librarian in the first component and the second component of wire at a medium level of burnout.

Keywords

Burnout, librarians, job satisfaction, public libraries.

چکیده

هدف: هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی هر یک از ابعاد فرسودگی شغلی و رابطه آنها با رضایت شغلی در کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان است.

روش‌شناسی: روش پژوهش توصیفی، و از نوع پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری شامل ۱۲۰ کتابدار شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان و ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش‌نامه است.

یافته‌ها: یافته‌ها حاکی از آن است که وضعیت کتابداران از نظر خرده مقیاس تحلیل رفتگی عاطفی در سطح پایین قرار دارد. درخصوص خرده مقیاس مسخ شخصیتی، و همچنین در زمینه‌ی فقدان موفقیت فردی نیز در سطح متوسط قرار دارند. بین فرسودگی شغلی و رضایت شغلی در کتابداران رابطه معکوس معنی‌داری وجود دارد سن و سابقه کار بر فرسودگی و رضایت کتابداران تأثیرگذار بوده و جنسیت در این عوامل مؤثر نمی‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نشان داد کتابداران در اولین مؤلفه فرسودگی شغلی در سطح بالایی از فرسودگی هستند و در مراحل دوم و سوم در سطح متوسط می‌باشند.

واژه‌های کلیدی

فرسودگی شغلی، کتابداران، رضایت شغلی، کتابخانه‌های عمومی.

مقدمه

انسان در محیط کار یکنواخت یا شرایط کاری که او را اقناع نمی‌کند دچار خستگی، فشار روانی و فرسودگی می‌شود که این امر منجر به کاهش هوشیاری، عدم توجه و اختلال در انجام وظایف و وقوع حوادث در محیط کار می‌شود. فرسودگی به عنوان تحمل فشار زیاد استرس در محیط کار تعریف شده است. تعریف ویژه و کاربردی فرسودگی شغلی در حرفه کتابداری توسط مازلاک^۱ مطرح شده که فرسودگی را به عنوان حالات متعدد خستگی جسمی، روحی و عاطفی می‌داند که منجر به ایجاد استرس مزمن می‌گردد. به نظر مسلاش فرسودگی شغلی شامل سه مؤلفه اصلی خستگی عاطفی، مسخ شخصیت و کاهش عملکرد شخصی است. (رضایی آدریانی، شعبانی و عابدی، ۱۳۹۲)

فرسودگی شغلی از جمله خطرات شغلی است که می‌تواند باعث افت کیفیت ارائه خدمات گردد و از آنجایی که کارکنان نقش مهمی را در موفقیت یک سازمان بر عهده دارند و یک سوم اوقات شبانه روز خود را در محیط کار می‌گذرانند فشارهای کاری می‌تواند یکی از مهمترین علل فرسودگی شغلی باشد و فرد مبتلا به فرسودگی شغلی مسلماً کارایی و بهره‌وری پایینی خواهد داشت. در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع رسانی نیز چون کتابداران در ارتباط مستقیم و غیرمستقیم با گروه‌های مختلفی از افراد هستند عدم رضایت شغلی و افسردگی آنان تأثیرات منفی در پی خواهد داشت که مانعی بر سر راه کتابخانه‌ها در بررسی و شناخت نیاز مراجعین و دسترس‌پذیری و ارائه خدمات مطلوب اطلاعات می‌گردد. با توجه به نقش و اهمیت کتابداران کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات به مردم و نقش آنها در آگاهی‌رسانی در سطح وسیع، لازم است عوامل پویایی، نشاط و رضایت آنان مشخص و تأمین گردد. با بررسی دیدگاه آنان در ابعاد فرسودگی شغلی، زمینه مناسب برای تأمین رضایت، پیشگیری از فرسودگی شغلی و تبعات ناشی از آن و همچنین ارائه خدمات اطلاع رسانی مطلوب فراهم گردد.

هدف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش، بررسی رابطه بین هر یک از ابعاد فرسودگی شغلی و رابطه آن رضایت شغلی در کتابداران عمومی استان سیستان و بلوچستان می‌باشد.

سوالات پژوهش

در پژوهش حاضر تلاش شده است تا به سوالات زیر پاسخ داده شود:

۱. وضعیت کتابداران عمومی سیستان و بلوچستان در مورد هریک از ابعاد فرسودگی شغلی چگونه است؟
۲. آیا از نظر کتابداران کتابخانه‌های عمومی سیستان و بلوچستان بین رضایت شغلی و هریک از خرده مقیاس‌های آن رابطه وجود دارد؟
۳. آیا بین فرسودگی شغلی و رضایت شغلی در کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان رابطه معناداری وجود دارد؟
۴. آیا بین فرسودگی شغلی کتابداران با عوامل سن و سابقه کار آنان رابطه معناداری وجود دارد؟
۵. آیا بین رضایت شغلی کتابداران با عوامل سن و سابقه کار آنان رابطه معناداری وجود دارد؟
۶. آیا بین فرسودگی و رضایت شغلی کتابداران با جنسیت آنان رابطه معناداری وجود دارد؟

پیشینه پژوهش

مصطفوی و قاسمی‌نژاد (۱۳۹۱) در بررسی میزان فرسودگی شغلی و رابطه‌ی آن با سن و سابقه کار در کتابداران دانشگاه‌های دولتی شهر تهران به این نتیجه رسیدند که در رابطه با میزان تحلیل رفتگی عاطفی بیش از نیمی از کتابداران دارای فرسودگی عاطفی بالا و متوسط بودند. در رابطه با مؤلفه دوم اکثر کتابداران دارای مسخ شخصیت متوسط و پایین بودند و تعداد کمی مسخ شخصیتی بالا داشتند. در مورد فقدان موفقیت فردی اکثر کتابداران نمره بالایی در این خرده مقیاس کسب کردند. همچنین نتایج نشان داد؛ با افزایش سن و سابقه کار، فرسودگی شغلی کتابداران در سه مؤلفه تحلیل رفتگی عاطفی، مسخ شخصیتی و عدم موفقیت فردی افزایش یافته است.

سپاه منصور، شهریاری احمدی و شهامی (۱۳۹۱) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که بین رضایت شغلی و فرسودگی شغلی معلمان رابطه منفی معناداری وجود دارد. بدین معنی که با کاهش رضایت شغلی، فرسودگی شغلی معلمان افزایش می‌یابد.

نتایج پژوهش ملک‌نیا و همکاران (۱۳۹۰) نشان داد بین رضایت شغلی کارکنان با توجه به محل خدمت و نوع مدرک تحصیلی آنان تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

رضایت شغلی رابطه معناداری وجود داشت. گلی (۱۳۸۵)، در پژوهشی با عنوان " بررسی رابطه رضایت شغلی و خلاقیت در شرکت آب و فاضلاب شهرستان رشت " به نتایج ذیل دست یافت: زنان نسبت به مردان از رضایت شغلی بیشتری برخوردارند. همچنین نتایج وی نشان داد که بین رضایت شغلی زنان و مردان تفاوت معناداری وجود ندارد.

نجفی و همکاران (۱۳۷۹)، در تحقیقی رابطه فرسودگی با سلامت روان در بین کارکنان مرکز تحقیقات و تولید سوخت هسته‌ای اصفهان را سنجیدند و به این نتایج دست یافتند که رابطه‌ی معناداری بین فرسودگی شغلی و سلامت روان در بین کارکنان وجود دارد. ۲۴ درصد کارکنان این مجتمع دارای فرسودگی شغلی در حد ضعیف بودند. ۱۴ درصد در حد متوسط به دست آمد. همچنین ۷۶ درصد افراد این مجموعه دارای فرسودگی شغلی در حد بالا بودند. دیگر نتایج تحقیق نشان داد، که هیچگونه رابطه معنی‌داری بین فرسودگی شغلی و متغیرهای سن، جنس، تأهل، رشته تحصیلی، بخش‌های مختلف کاری و سنوات خدمت وجود نداشت.

شعبانی و همکاران (۲۰۱۲)، در پژوهشی به بررسی فرسودگی شغلی کتابداران در دانشگاه اصفهان پرداختند و دریافته‌اند؛ فرسودگی شغلی کتابداران در سطح متوسطی از شدت و فراوانی قرار دارد در حالی که سطح پایینی از تحلیل عاطفی و مسخ شخصیت، و سطح متوسط از نظر فقدان موفقیت فردی وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد در بعضی متغیرهای جمعیت شناختی از جمله بین فرسودگی شغلی و سن، سطح آموزشی و مطالعه ارتباط وجود دارد و هیچ ارتباطی بین فرسودگی شغلی، و تجربه شغلی و موقعیت‌های کتابداران وجود ندارد.

اسمیت و نیلسون^۱ (۱۹۸۴)، نقل در شعبانی، (۲۰۱۲)، در پژوهشی با عنوان " فرسودگی شغلی کتابداران کتابخانه‌های تخصصی "، به این نتایج دست یافتند که کتابداران سطح پایینی از تحلیل عاطفی و مسخ شخصیت، و سطح متوسطی از فقدان موفقیت فردی را تجربه داشته‌اند و نیز ارتباطی بین فرسودگی شغلی کتابداران و تجربه کاری در کتابخانه‌های تخصصی وجود ندارد. پژوهش کیم^۲ (۱۹۹۲) نقل در شفیع آبادی و خلج، (۱۳۸۹)،

هیچ تفاوتی بین رضایت شغلی کارکنان تحت بررسی با توجه به جنسیت، وضعیت تأهل، سطح تحصیلات، گروه سنی و سابقه خدمت آنان وجود ندارد.

حریری و حسن‌زاده (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان "سنجش فرسودگی شغلی در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان مازندران" به این نتیجه رسیدند که بین میانگین فرسودگی شغلی کتابداران مرد و زن (در بعد خستگی عاطفی) تفاوت معناداری وجود دارد و میانگین فرسودگی شغلی کتابداران بر حسب گروه‌های سنی، سطح تحصیلات، سابقه اشتغال به کار در کتابخانه و سابقه کار در محل کار فعلی دارای تفاوت معناداری است، اما فرسودگی شغلی کتابداران بر حسب وضعیت تأهل و درآمد، تفاوت معنی‌داری ندارد.

عارفی و همکاران (۱۳۸۹)، در پژوهشی به بررسی میزان فرسودگی شغلی و رابطه آن با منتخبی از متغیرهای جمعیت شناختی در اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی پرداختند. یافته‌های آنان نشان داد میزان فرسودگی شغلی اعضای هیأت علمی در بعد تحلیل عاطفی و مسخ شخصیت پایین‌تر از نمره‌های هنجار است، اما میزان عدم موفقیت فردی آنها بالاتر از میانگین هنجار برای معلمان است. همچنین از میان متغیرهای جمعیت شناختی (سن، جنس، وضعیت تأهل، نوع استخدام، رشته تخصصی، سابقه کار و مرتبه علمی) تنها در متغیر وضعیت تأهل تفاوت معنادار بین شرکت کنندگان مشاهده شد. در نهایت اگرچه میزان فرسودگی شغلی اعضای هیأت علمی در ابعاد تحلیل عاطفی و مسخ شخصیت پایین است، ولی حدود نیمی از آنها نسبت به شغل خود احساس عدم موفقیت فردی می‌کنند.

زمینی و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیقی به بررسی رابطه فرهنگ سازمانی با رضایت شغلی و فرسودگی شغلی در میان کارکنان دانشگاه تبریز پرداختند و دریافته‌اند بین رضایت شغلی و فرسودگی شغلی کارکنان رابطه معکوس و معنی‌داری وجود دارد.

در پژوهش شفیع آبادی و خلج (۱۳۸۹) بین رضایت شغلی کارمندان زن و مرد تفاوت معنادار آماری دیده نشد.

در پژوهش حسینیایی (۱۳۸۸) با عنوان بررسی میزان و عوامل فرسودگی شغلی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران کشور و ارائه راهکارها، بین فرسودگی شغلی و

ایزار گردآوری داده‌ها دو پرسشنامه سنجش رضایت شغلی مینه سوتا، و ابعاد فرسودگی شغلی جاکسون و مازلاک می‌باشد که روایی و پایایی آن بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. این پرسشنامه در طیف لیکرت به بررسی رضایت شغلی در کتابداران کتابخانه‌های عمومی سیستان و بلوچستان می‌پردازد.

روایی و پایایی پرسشنامه فرسودگی شغلی توسط مسلاچ و جکسون^۲ قبلاً سنجیده شده است و روایی پرسشنامه نیز توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفته است. میزان پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵ و پایایی آن برای هر یک از خرده مقیاس‌های خستگی عاطفی ۰/۸۷، مسخ شخصیت ۰/۷۸ و فقدان موفقیت فردی ۰/۷۳ محاسبه شد. همچنین در این تحقیق، پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید و میزان پایایی کل آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ و پایایی آن برای هر یک از خرده مقیاس‌های خستگی عاطفی ۰/۸۷، مسخ شخصیت ۰/۷۴ و فقدان موفقیت فردی ۰/۸۱ محاسبه شد. همچنین پرسشنامه رضایت شغلی مینه سوتا روایی آن توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفت و پایایی مقیاس، با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش نشان داد که بیش از نیمی از کتابداران (۵۷/۱٪) را زنان تشکیل می‌دهند و ۴۲/۹٪ از کتابداران مرد می‌باشند. اکثر کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان (۷۸ درصد) متأهل، و ۲۲ درصد آنان مجرد هستند.

در جامعه پژوهش حاضر ۲/۲٪ از کتابداران مورد بررسی دارای مدرک دیپلم می‌باشند، ۲۸/۶٪ دارای مدرک کاردانی، ۵۹/۳٪ مدرک کارشناسی و ۹/۹٪ مدرک کارشناسی ارشد هستند. بنابراین بیشترین درصد کتابداران نمونه مورد پژوهش دارای تحصیلات کارشناسی و کم‌ترین درصد دارای مدرک دیپلم می‌باشند.

پرسش ۱: وضعیت کتابداران عمومی سیستان و بلوچستان در مورد فرسودگی شغلی چگونه است؟
میانگین‌های به دست آمده در خصوص نمرات مربوط به فرسودگی شغلی در کتابداران کتابخانه‌های

نشان داد بین سطح تحصیلات و سن با رضایت شغلی رابطه وجود دارد. اما ارتباطی بین جنس و رضایت شغلی وجود ندارد. نتایج پژوهش بریج^۱ و همکاران (۱۹۸۶)، نشان داد که ۳۵ درصد از کتابداران فرسودگی شغلی را تجربه کرده‌اند.

با مرور تعدادی از تحقیقات صورت گرفته در می-یابیم، فرسودگی و رضایت شغلی هر دو از موضوعاتی هستند که توجه زیادی به آن‌ها شده و تحقیقات زیادی در این موضوعات و بین گروه‌ها و سازمان‌های مختلف صورت گرفته است. با وجود این، کمتر پژوهشی به بررسی این دو عامل در ارتباط با یکدیگر پرداخته است و به‌ویژه در کتابداران کتابخانه‌های عمومی، این مسئله بررسی نشده است. تقریباً تمامی تحقیقات صورت گرفته در زمینه فرسودگی شغلی در گروه‌های مختلف حاکی از آن بود که کارکنان به نحوی در معرض فرسودگی شغلی قرار دارند و نظر به اهمیت منابع انسانی در سازمان، راه‌کارهایی ارائه شده است در رابطه با رضایت شغلی، با توجه به اینکه با ایجاد رضایت در کارکنان زمینه‌ی فرسودگی کاهش می‌یابد در این پژوهش سعی می‌شود به بررسی ابعاد فرسودگی شغلی در کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان پرداخته شود و با تعیین نوع رابطه آن با رضایت در کتابداران پیشنهادهایی برای برنامه‌ریزی نیروی انسانی سازمان مذکور ارائه شود.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نوع توصیفی-تحلیلی است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل کلیه کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی تحت نظارت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در استان سیستان و بلوچستان می‌باشد. تعداد افراد جامعه آماری ۱۲۰ نفر می‌باشد. نمونه مورد بررسی شامل ۹۱ نفر از کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان است که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب گردید. بدین صورت، که از بین کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان تعدادی از آنها به طور تصادفی انتخاب و تمامی کتابداران واجد شرایط، به عنوان نمونه‌ی جامعه آماری در نظر گرفته شدند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان و با توجه به اندازه جامعه پژوهش، تعداد ۹۱ نفر تعیین شد.

عمومی استان سیستان و بلوچستان از این نظر در سطح متوسط قرار دارند و میانگین نمره فقدان موفقیت فردی با ۳۳/۱۲ حاکی از آن است که در این مورد کتابداران عمومی در وضعیت متوسط قرار دارند.

عمومی استان سیستان و بلوچستان در جدول شماره (۱) نشان می‌دهد که وضعیت کتابداران از نظر خرده مقیاس تحلیل رفتگی عاطفی با نمره ۱۶/۱۱ در سطح پایین قرار دارد. میانگین نمره مسخ شخصیتی در کتابداران ۶/۴ به دست آمد که نشان می‌دهد کتابداران کتابخانه‌های

جدول ۱. میانگین امتیاز به دست آمده در هریک از خرده مقیاس‌های فرسودگی شغلی در کتابداران

تحلیل عاطفی	مسخ شخصیت	فقدان موفقیت	میانگین نمره فرسودگی شغلی کتابداران
۱۶/۱۱	۶/۴	۳۳/۱۲	

نسبت به دیگران بی‌عاطفه می‌شوند و حتی ممکن است احساس کنند که مراجعه‌کنندگان برای برخی از مشکلات خود، او را مقصر می‌دانند.

همچنین میانگین نمره فقدان موفقیت فردی نیز حاکی از آن است که در این مورد کتابداران عمومی در وضعیت متوسط قرار دارند. این نتیجه با یافته‌های اسمیت و نیلسون (۱۹۸۴) همسو می‌باشد. مصطفوی و قاسمی‌نژاد (۱۳۹۱)، موفقیت فردی بالایی را در کتابداران دانشگاهی گزارش کردند. اما، عارفی و همکاران (۱۳۸۹) در زمینه موفقیت فردی فرسودگی بالایی را در نتایج تحقیق‌شان بیان نمودند. صاحب‌نظران معتقدند که این مرحله، بیانگر بعد خود ارزیابی فرسودگی شغلی است و نشان دهنده احساس کاهش در شایستگی و بهره‌وری فردی و پایین بودن باورهای کارآمدی فردی است. در صورتی که فقدان موفقیت فردی در کتابداران افزایش یابد در درک احساسات مراجعین دچار مشکل شده و به راحتی نمی‌توانند با مشکلات آنان کنار بیایند و به همین نحو نخواهند توانست تأثیر مثبتی بر زندگی آنان بگذارند. با از دست دادن موفقیت فردی، در این مرحله از فرسودگی شغلی فرد نیرو و انرژی زیادی ندارد و نمی‌تواند فضای آرامش‌بخشی برای مراجعین فراهم کند و از ارتباط با مراجعان احساس شادی و نشاط ندارد. در رابطه با مواردی که ذکر شد، اگرچه کتابداران در وضعیت فقدان موفقیت فردی شدیدی قرار ندارند اما این نگرانی وجود دارد که این روند افزایش یابد و به فرسودگی شغلی کامل برسد. بنابراین، می‌بایست با برنامه‌ریزی از شدت این مؤلفه‌ی فرسودگی شغلی کاست و آن را به سمت پویایی و نشاط و ایجاد خلاقیت در کتابداران پیش برد.

فرسودگی شغلی در کاهش کارآیی نیروی انسانی

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد وضعیت کتابداران از نظر خرده مقیاس تحلیل رفتگی عاطفی در سطح پایین قرار دارد. بدین معنا که کتابداران عمومی سیستان و بلوچستان در مورد اولین مؤلفه فرسودگی شغلی در وضعیت مناسبی نیستند و می‌بایست تمهیداتی چیده شود تا اثر این مرحله از افسردگی زمینه ساز مراحل بعدی نشود. این نتیجه با یافته‌های اسمیت و نیلسون^۱ (۱۹۸۴)، و مصطفوی و قاسمی‌نژاد (۱۳۹۱) درخصوص افسردگی کتابداران همسو می‌باشد. مسلاج (۱۹۸۶)، در این زمینه معتقد است این مؤلفه احساس خستگی و تحلیل فرد در اثر کار با دیگران را نشان می‌دهد و در این مرحله استرس فردی در فرسودگی شغلی نقش زیادی دارد. در این مرحله کار از نظر روانی، توان و نیروی فرد را گرفته و کار با مراجعین برای تمام روز سخت و طاقت فرسا است. فرد احساس می‌کند شغلش از نظر روحی وی را فرسوده کرده است. باعث شده که احساس سرخوردگی کند و فکر کند که بیش از حد معمول در این شغل، کار می‌کند.

درخصوص مسخ شخصیتی نمره کسب شده کتابداران، نشان می‌دهد کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان از این نظر در سطح متوسطی از مسخ شخصیتی قرار دارند این یافته، با نتایج شعبانی و همکاران (۲۰۱۲) همسو می‌باشد. اما اسمیت و نیلسون (۱۹۸۴)، مسخ شخصیتی کتابداران تخصصی را پایین یافتند. این مرحله از فرسودگی، بعد بین فردی بودن فرسودگی شغلی را نشان می‌دهد و به واکنش‌های منفی، عیب‌جویانه به سایر افراد در محیط کار اشاره دارد. این همان مرحله‌ایست که کارکنان با مراجعه‌کنندگان به صورت اشیاء بدون شخصیت انسانی برخورد می‌کنند و

جدول ۲ نشان می‌دهد: بین رضایت شغلی و نظام پرداخت از نظر کتابداران کتابخانه‌های استان سیستان و بلوچستان؛ بین رضایت شغلی و نوع شغل کتابداران؛ بین رضایت شغلی و فرصت پیشرفت کتابداران؛ بین رضایت شغلی و جو سازمانی در کتابداران؛ بین رضایت شغلی و سبک رهبری در کتابداران؛ و بین رضایت شغلی و شرایط فیزیکی در کتابداران در سطح $0/0001$ رابطه معنی‌دار بود.

مؤثر می‌باشد (زمینی و همکاران، ۱۳۹۰). ساعتچی (۱۳۹۱) به نقل از مسلاچ و جکسون بیان می‌کند: فرسودگی شغلی موجب تباهی در کیفیت خدماتی می‌گردد که به وسیله کارکنان ارائه می‌شود و می‌تواند عاملی برای غیبت، تضعیف روحیه و عدم مسئولیت‌پذیری گردد.

پرسش ۲: آیا از نظر کتابداران کتابخانه‌های عمومی سیستان و بلوچستان بین رضایت شغلی و هریک از خرده مقیاس‌های آن رابطه وجود دارد؟

جدول ۲. ضرایب همبستگی بین رضایت شغلی و هریک از ابعاد آن در کتابداران کتابخانه‌های عمومی

نظام پرداخت	نوع شغل	فرصت پیشرفت	جو سازمانی	سبک رهبری	شرایط فیزیکی
۰/۷۹۶	۰/۸۰۳	۰/۷۹۵	۰/۷۰۳	۰/۶۸۷	۰/۴۷۸
مقدار p	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱

وجود رابطه مثبت معنی‌دار از نظر کتابداران نشان می‌دهد داشتن روحیه همکاری در محیط کار و صداقت و اعتماد متقابل می‌در رضایت شغلی آنان تأثیر مثبت دارد. بین رضایت شغلی و سبک رهبری از نظر کتابداران کتابخانه‌های استان سیستان و بلوچستان رابطه مثبتی وجود دارد بدین معنا که آنان ارتباط مکتوب بین مدیریت و کارکنان را باور دارند و اکثراً معتقدند که کارکنان در تصمیم‌گیری دخالت داده شوند و بین مدیر و کارکنان همدلی وجود داشته باشد. رضایت شغلی و شرایط فیزیکی رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. در صورتی که فضای فیزیکی محیط کار، دکوراسیون، و سرمایه‌گذاری و گرمایش آن مناسب باشد، رضایت شغلی بیشتر خواهد بود. خلاصه کلام اینکه هر یک از خرده مقیاس‌های نظام پرداخت، نوع شغل، فرصت شغلی، جو سازمانی، سبک رهبری، و شرایط فیزیکی از نظر کتابداران در رضایت شغلی کل تأثیرگذار است.

یافته‌ها نشان می‌دهد، بین رضایت شغلی و نظام پرداخت از نظر کتابداران کتابخانه‌های استان سیستان و بلوچستان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. بنابراین، کتابداران حقوق و مزایای متناسب با کار و حقوق کافی در مقایسه با دیگران را در رضایت شغلی مؤثر می‌دانند و انتظار دارند امکانات عادلانه بین آنان توزیع شود. همچنین بین رضایت شغلی و نوع شغل، نیز از نظر آنان رابطه مثبتی وجود دارد و آنان با این عقیده موافقت می‌کنند که شغل بایست متناسب با توانایی فرد باشد و فرد از نتیجه کارش احساس خشنودی داشته باشد. در رابطه با رضایت شغلی و مؤلفه فرصت پیشرفت، نیز کتابداران بر این باورند در صورتی که در کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان افراد بتوانند با توجه به توانمندی خودشان پیشرفت نمایند و سازمان امکان فرصت پیشرفت را برایشان فراهم سازد، رضایت مندی کارکنان افزایش می‌یابد.

همچنین در رابطه با رضایت شغلی و جو سازمانی،

جدول ۳. ضرایب همبستگی بین فرسودگی شغلی و رضایت در کتابداران

متغیر ۱	متغیر ۲	تعداد	ضریب همبستگی P
رضایت شغلی	فرسودگی شغلی	۹۱	۰/۰۱۹ - ۰/۲۴۵

طبقه‌بندی با مراجعان مختلف در تماس مستقیم بوده و از تحرک نسبتاً بالاتری برخوردار است. نتایج بریج و همکاران (۱۹۸۶) نشان داد ۳۵ درصد از کتابداران مرجع در کتابخانه‌های عمومی فرسودگی شغلی را تجربه کرده‌اند.

تصور اغلب کتابداران این است که آنهایی که در بخش مرجع کتابخانه‌ها کار می‌کنند از رضایت شغلی بالاتری برخوردار هستند. دلیل عمده آنها، این است که بخش مرجع برخلاف بخشی مانند بخش فهرست‌نویسی و

جدول شماره (۴) به شرح زیر می‌باشد:

بین فرسودگی و سابقه کار رابطه معناداری وجود دارد. همچنین بین فرسودگی شغلی و سن کتابداران رابطه معناداری وجود دارد ($p = 0/0001 > 0/05$).

جدول ۴. بررسی رابطه بین فرسودگی شغلی با سن و سابقه کار در کتابداران

P	Df	T	خطا استاندارد	انحراف معیار	میانگین
۰/۰۰۰۱	۵	۴/۱۶	۱۲	۱۸/۴	۰/۵۰
۰/۰۰۰۱	۵	۱۱/۱۵	۰	۰/۷۶	۱/۷۹

سابقه سابقه کار
سن

در تحلیل یافته‌های به دست آمده در مورد تأثیر سن در فرسودگی شغلی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان رابطه معناداری بین این دو متغیر وجود دارد این بدان معناست که با افزایش سن در کتابداران، فرسودگی شغلی در آنان افزایش می‌یابد. بنابراین تمهیداتی اندیشیده شود تا بتوان از تجربه کتابدارانی که در سن بالاتر قرار دارند استفاده نمود و آنان را در بخش‌هایی که تجربه و علاقه بیشتری دارند به کار گمارد تا بدین ترتیب خود را در بهبود کارایی و بهره‌وری از نیروی انسانی در کتابخانه‌ها سهیم بدانند و احساس مفید بودن در آنان تقویت گردد. نتایج این پژوهش با یافته‌های حریری و حسن زاده (۱۳۸۹) مصطفوی و قاسمی‌نژاد (۱۳۹۱) همسو می‌باشد. اما با نتایج ملک‌نیا و همکاران (۱۳۹۰)، نجفی و همکاران (۱۳۷۹)، و عارفی و همکاران (۱۳۸۹) ناهمسو می‌باشد.

پرسش ۵: آیا بین رضایت شغلی کتابداران با سن و سابقه کار آنان رابطه معناداری وجود دارد؟
آزمون تی‌تست در جدول شماره (۵) نشان می‌دهد؛ بین رضایت شغلی و سابقه کتابداران همچنین بین رضایت شغلی و سن کتابداران رابطه معناداری وجود دارد.

پرسش ۳: آیا بین فرسودگی شغلی و رضایت شغلی کتابداران عمومی رابطه معناداری وجود دارد؟

برای بررسی رابطه بین رضایت شغلی و فرسودگی شغلی در کتابداران از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. طبق نتایج ارائه شده در جدول شماره (۳)، r برابر $p = 0/019$ به دست آمد که این ضریب در سطح $p = 0/019$ معنادار بود. بنابراین، بین رضایت شغلی و فرسودگی در کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان همبستگی وجود دارد و علامت منفی نشان می‌دهد رابطه این دو متغیر از نوع معکوس می‌باشد بدین معنا که با افزایش رضایت شغلی در کتابداران، فرسودگی شغلی در آنان کاهش می‌یابد و برعکس.

بین فرسودگی شغلی و رضایت شغلی در کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان رابطه معکوس معنی‌داری وجود دارد. کتابدارانی که رضایت شغلی بالاتری برخوردارند به همان نسبت فرسودگی شغلی در آنان کاهش می‌یابد. با توجه به اینکه یکی از مواردی که در فرسودگی شغلی نقش دارد، رضایت می‌باشد و در صورتی که کارکنان از کار رضایت نداشته باشند زمینه برای فرسودگی و شدت یافتن آن فراهم می‌گردد. بنابراین، کتابداران با داشتن رضایت شغلی، فرسوده نخواهند شد و نظر به این که در هر یک از خرده مقیاس‌های رضایت شغلی از نظر کتابداران با رضایت کل رابطه یافت شد. می‌توان گفت با فراهم کردن زمینه برای هریک از ابعاد رضایت، به نوعی به در کاهش سطح فرسودگی در کتابداران مؤثر خواهیم بود.

یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش حسینی (۱۳۸۸)، سپاه منصور و همکاران (۱۳۹۱)، نادری و همکاران (۱۳۹۲)، و زمینی و همکاران (۱۳۸۹) همسو می‌باشد. وایسر و همکارانش^۱ (۲۰۰۳) بیان کردند که ارتباط میان رضایت شغلی و فرسودگی شغلی دو طرفه بوده و به زعم نگارندگان پایین بودن یکی می‌تواند باعث افزایش دیگری شود.

پرسش ۴: آیا بین فرسودگی شغلی کتابداران با سن و سابقه کار آنان رابطه معناداری وجود دارد؟

برای بررسی رابطه بین فرسودگی شغلی با سن و سابقه کار از آزمون تی‌تست وابسته استفاده شد که نتایج

جدول ۵. بررسی رابطه بین رضایت شغلی با سن و سابقه کار در کتابداران

میانگین	انحراف معیار	خطا استاندارد	T	Df	P
سابقه کار	۰/۴۹	۱/۲۶	۳/۷۳	۹۰	۰/۰۰۰۱
رضایت شغلی	سن	۱/۰۶	۷/۹۶	۹۰	۰/۰۰۰۱

پرسش ۶: آیا بین فرسودگی شغلی و رضایت شغلی با جنسیت در کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان رابطه معناداری وجود دارد؟

برای پاسخ به این پرسش از آزمون تی-تست مستقل استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد بین دو گروه زن و مرد در فرسودگی شغلی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

همچنین در خصوص رابطه بین رضایت شغلی با جنسیت در کتابداران کتابخانه‌های عمومی، نتایج آزمون تی مستقل نشان می‌دهد بین دو گروه زن و مرد در رضایت شغلی تفاوتی وجود ندارد.

بین رضایت شغلی و سابقه کار کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان رابطه معناداری وجود دارد که با یافته‌های حریری و حسن زاده (۱۳۸۹) در کتابداران عمومی مازندران، و مصطفوی و قاسمی‌نژاد (۱۳۹۱) همسو و با نتایج ملک‌نیا و همکاران (۱۳۹۰)، نجفی و همکاران (۱۳۷۹)، و عارفی و همکاران (۱۳۸۹) ناهمسو می‌باشد. طبق یافته‌های اسمیت و نیلسون (۱۹۸۴) ارتباطی بین فرسودگی شغلی کتابداران و تجربه کاری در کتابخانه‌های تخصصی وجود ندارد.

جدول ۶. نتایج آزمون تی مستقل بین فرسودگی شغلی، و رضایت شغلی با جنسیت در کتابداران کتابخانه‌های عمومی

میانگین	خطای استاندارد	آماره t	درجه آزادی	P
فرسودگی شغلی	۰/۰۶۳	۱/۴۵	۶۶/۵۳	۰/۰۹۰
رضایت شغلی	۰/۱۵۷	۰/۶۳۷	۸۹	۰/۵۲۶

کار فردی نمره بالاتری داشتند و در پژوهش حریری و حسن زاده (۱۳۸۹) کتابداران کتابخانه‌های عمومی فقط در بعد خستگی عاطفی میان کتابداران مرد و زن تفاوت معناداری وجود داشت.

در پژوهش شهامت و همکاران (۱۳۹۰) در بررسی رضایت شغلی اعضای هیات علمی دانشگاه، زنان در همه-ی موارد از سطح رضایت پایین‌تری نسبت به مردان برخوردار بودند. اما، در پژوهش کیم (۱۹۹۲) نقل در شفیع آبادی و خلج، (۱۳۸۹) رابطه‌ای بین جنس و رضایت شغلی یافت نشد.

بحث و نتیجه‌گیری

تجربه استرس و فرسودگی شغلی بین کتابداران عمومی موضوع جدیدی نیست (ردبرن گراب و همکاران، ۲۰۰۹). با توجه به اینکه در هر سازمان سلامت روان کارکنان، تأثیر انکارناپذیری در پیشرفت و توسعه آن دارد و در این میان کتابخانه‌های عمومی به عنوان مکانی که تمامی

نتایج پژوهش نشان داد؛ که جنسیت بر هیچ یک از ابعاد فرسودگی شغلی و رضایت تأثیری ندارد. بنابراین، میزان فرسودگی و رضایت در کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان سیستان و بلوچستان تحت تأثیر جنسیت تغییر نمی‌یابد و هریک از ابعاد فرسودگی شغلی در کتابداران زن و مرد به میزان یکسانی در رضایت شغلی تأثیرگذار می‌باشد. این نتایج با یافته ملک‌نیا و همکاران (۱۳۹۰)، عارفی و همکاران (۱۳۸۹)، نجفی و همکاران (۱۳۷۹)، و زمینی و همکاران (۱۳۸۹) همسو می‌باشد. در پژوهش شفیع آبادی و خلج (۱۳۸۹) بین رضایت شغلی کارمندان زن و مرد تفاوت معناداری مشاهده نشد.

اما با یافته‌های گلی (۱۳۸۵)، ناهمسو می‌باشد. همچنین در بررسی‌های، مازلاک و جکسون (۱۹۸۱) بین مردان و زنان برای همه خرده مقیاس‌های فرسودگی شغلی اختلاف یافت شد. زنان نمره فرسودگی بالاتری نسبت به مردان در خستگی عاطفی داشتند. از طرفی مردان در خرده مقیاس مسخ شخصیت نمره بالاتری نسبت به زنان داشتند. همچنین مردان نسبت به زنان در

مؤلفه فرسودگی شغلی در سطح بالایی از فرسودگی هستند و در مراحل دوم و سوم در سطح متوسط می‌باشند این نتایج هشدار برای توجه بیشتر مسئولان به عوامل ایجاد کننده فرسودگی شغلی کتابداران می‌باشد تا بتوان از تبعات جبران‌ناپذیر آن در امان بود. در این راستا تأمین رضایت شغلی می‌تواند در کاهش فرسودگی مؤثر واقع گردد. عوامل سن و سابقه در کتابداران عمومی استان بر فرسودگی مؤثر می‌باشد اما جنسیت تأثیری در فرسودگی ندارد.

بنابر این پیشنهاد می‌شود برنامه‌هایی جهت آموزش در حیطه موضوعاتی از قبیل مدیریت استرس جهت کاهش استرس و فرسودگی توسط مدیریت تدارک دیده شود.

منابع

حریری، نجلا؛ حسن‌زاده، پریسا (۱۳۸۹). سنجش فرسودگی شغلی در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان مازندران. *فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی*، ۶ (۱): ۷۱-۸۸.

حسینایی، علی (۱۳۸۸). *بررسی میزان و عوامل فرسودگی شغلی کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران کشور و ارائه راهکارها*. بنیاد شهید و امور ایثارگران تهران بزرگ، دفتر مطالعات و تحقیقات.

رضایی آدریانی، رقیه، شعبانی، احمد، عابدی، محمدرضا (۱۳۹۲). بررسی میزان فرسودگی شغلی کتابداران دانشگاه اصفهان و رابطه آن با عوامل دموگرافیک. *فصلنامه نظام‌ها و خدمات اطلاعاتی*. سال دوم. ۴ (۸): ۱۱-۲۰.

زمینی، سهیلا؛ حسینی نسب، داوود؛ زمینی، سمیرا؛ زارعی، پروین (۱۳۸۹). بررسی رابطه فرهنگ سازمانی با رضایت شغلی و فرسودگی شغلی در میان کارکنان دانشگاه تبریز. *فصلنامه سلامت کار در ایران*، ۸ (۱): ۳۱-۴۰.

ساعتچی، محمود (۱۳۹۱). *بهداشت روانی در محیط کار با تأکید بر فشار روانی و فرسودگی شغلی*. تهران: نشر ویرایش.

سپاه منصور، مژگان؛ شهریاری احمدی، منصوره؛ شهامی، ناهید (۱۳۹۱). رابطه بین کیفیت زندگی، رضایت شغلی و فرسودگی شغلی معلمان. *تحقیقات مدیریت آموزشی*، ۳ (۱۱): ۹۱-۱۱۰.

شفیع آبادی، عبدالله؛ خلج اسدی، شدیده (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین رضایت شغلی با سلامت روانی کارکنان شاغل دانشگاه. *فصلنامه تازه‌های روانشناسی صنعتی سازمانی*، ۲ (۱): ۲۷-۳۳.

افراد جامعه استفاده‌کنندگان بالقوه آن محسوب می‌شوند، نیازمند توجه بیشتر به کارکنان و کتابداران شاغل در آن می‌باشد.

با توجه به یافته‌های تحقیق حاضر و سایر تحقیقات صورت گرفته در سایر سازمان‌ها و کتابخانه‌ها این نکته استنباط می‌شود که کتابخانه‌های عمومی به عنوان مراکز اطلاع‌رسانی عمومی در اعتلا، رشد و توسعه فرهنگی جوامع نقش بسیار مهمی دارند بنابراین نمی‌بایست هیچ عاملی آنها را از ارائه خدمات به جامعه باز دارد، بلکه کتابداران با علاقه به وظیفه خطیر خود در امر اطلاع‌رسانی می‌پردازند.

کنترل عوامل موجد فرسودگی تأثیر قابل توجهی بر افزایش بهره‌وری و رضایت شغلی دارد و آگاهی کتابداران از موضوع استرس و فرسودگی به بهبود رابطه محیط و انسان کمک می‌کند

در سال ۲۰۰۶، بخش انجمن روانشناسی بریتانیا از روانشناسی کار نشان داده بود با یک مطالعه سطوح استرس شغلی بین آتش‌نشانان، کارمندان پلیس، اپراتورهای آموزش، معلمان و کتابداران. این مطالعه انجام شده بود با پیش فرضی که کتابداران تجربه کمترین مقدار استرس را دارند. به طور شگفت‌انگیزی، یافته‌ها مخالف آن را نشان داد. اگرچه طبقات بکارگرفته محاسبه استرس زیاد بودند، روی هم رفته کتابداران در بالاترین سطح دریافت استرس رتبه‌بندی شدند (سدیک و بروک، ۲۰۰۶، نقل در کیسی، ۲، ۲۰۱۲).

هر سازمانی برای پیشرفت و توسعه خود، نیاز به برنامه‌ریزی کوتاه مدت و بلند مدت دارد و در این راستا نقش منابع انسانی حائز اهمیت است و سرمایه‌ی انسانی است که مسیر توسعه سازمان را باید طی نماید و سازمان را به اهداف تعریف شده برساند بنابراین هر نوع توجه و تحقیقی در خصوص کارکنان سازمان و استفاده از نتایج آن به نحوی، در جهت پیشبرد اهداف است. فرسودگی شغلی چیزی است که می‌تواند توان کارکنان را گرفته و مانع سیر تکاملی پیش‌بینی شده شود. (فرسودگی شغلی باعث تحلیل انرژی و توان کارکنان می‌شود و مانعی بر سر راه تکامل و تعالی سازمان می‌باشد)

نتایج این پژوهش نشان داد، کتابداران در اولین

دانشگاههای دولتی شهر تهران. *فصلنامه مدیریت اطلاعات سلامت*، ۹ (۶): ۹۴۲-۹۴۹.

ملکنیا، حمیدرضا؛ محرابی، محسن؛ همتی نژاد، مهرعلی؛ رمضان نژاد، رحیم (۱۳۹۰). بررسی ارتباط رضایت شغلی و تعهد سازمانی کارمندان ادارات کل تربیت بدنی استانهای لرستان، گیلان و قم. *فصلنامه تحقیقات علوم ورزشی*، ۱ (۳): ۴۱-۵۲.

نادی، محمدعلی؛ یارمحمدیان، محمدحسین؛ عزیزی، هاجر (۱۳۹۲). ارتباط بین یادگیری غیر رسمی، فرسودگی شغلی، سلامت روان و رضایت شغلی در میان کارگران شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان. *مدیریت تولید و عملیات*، ۴ (۲): ۱۳۳-۱۵۰.

نجفی، مصطفی؛ صولتی دهکردی، سیدکمال؛ فرهاد فروزبخش (۱۳۷۹). رابطه فرسودگی شغلی با سلامت روان در بین کارکنان مرکز تحقیقات و تولید سوخت هسته‌ای اصفهان. *مجله دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد*، ۲ (۲): ۳۴-۴۱.

Birch, N. , Marchant, M. P. & Smith, N. M. (1986). Perceived role conflict, role ambiguity, and reference librarians burnout in public libraries. *Library and Information Science Research*. 9 (1) , 53-65. Retrieved on August 10, 2015 from <http://www.eric.ed.gov/?id=EJ337840>

Casey, S. (2012). How to Manage Job Burnout. *GSLIS, 770*, Retrieved from: <http://www.susancaseyportfolio.com/work/jobburnout.pdf>

Kim, S. (1992). Exploring the relationship between continuing professional education and job satisfaction. *Journal of personality and social psychology* , 51: 435.

Maslach C & Jackson SE. (1986). *Maslach burnout inventory manual: from Palo Alto Consulting Psychologists Press California: USA, 1986*

Maslach, Christina & Jackson, Susan E. (1981) The Measurement Of Experienced Burnout, *Journal Of Occupational Behaviour*, 2: 99-113

Rathbun-Grubb, S. , & Marshall, J. G. (2009). Public librarianship as a career: Challenges and prospects. *Library Trends*, 58 (2): 263-275.

شهامت، نادر؛ روزگار، مریم؛ شهامت، فاطمه (۱۳۹۰). بررسی رضایت شغلی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی از دوجنبه‌ی انگیزشی و بهداشتی. *فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۲ (۲): ۱۳۰-۱۰۷.

عارفی، محبوبه؛ قهرمانی، محمد؛ طاهری، مرتضی (۱۳۸۹). میزان فرسودگی شغلی و رابطه‌ی آن با منتخبی از متغیرهای جمعیت شناختی در اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۲ (۱۴): ۷۲-۸۶.

گلی، زهرا. (۱۳۸۵). *بررسی رابطه بین رضایت شغلی و خلاقیت در شرکت آب و فاضلاب شهرستان رشت* [نسخه الکترونیکی]. پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه الزهرا (س)، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

مصطفوی، اسماعیل؛ قاسمی نژاد، محمدعلی (۱۳۹۱). میزان فرسودگی شغلی و رابطه‌ی آن با سن و سابقه کار کتابداران

Saddiq, S. & Burke, E. (2006). An investigation into the role of perceived work stress upon absenteeism, job satisfaction, psychological health and family, across 5 disparate occupational groups. *Distance Learning Center*. Retrieved from:

http://www.distancelearningcentre.com/access/materials/hbs3/Perceived_work_stress.pdf

Shabani, A. , Aderyani, R. R. , Abedi, M. R. , & Naderi, F. (2012). Investigating the Occupational Burnout of Librarians in University of Isfahan. *International Journal of Information Science and Management (IJISM)* , 10 (2): 117-133. Retrieved on August 10, 2015

Smith, N. M. , & Nielsen, L. F. (1984). Burnout: A Survey of Corporate Librarians. *Special libraries*, 75 (3): 221-27. Retrieved on July 11, 2015 from:

<http://www.eric.ed.gov/?id=EJ304543>

Visser MRM, Smets EMA, Oort FJ. " (2003). Stress, Satisfaction and Burn out Among Dutch Medical Specialists". *CMAJ*, 162:271-275.